

Magiczna, najkrótsza noc

Data publikacji: 21.06.2023 18:51

Przed nami przesilenie letnie i najkrótsza noc w roku. Z tym okresem dawniej wiązało się Święto Kupały, dziś częściej świętuje się Noc Świętojańską. O co chodziło w tych zwyczajach i gdzie można świętować?

Noc Świętojańska, fot. arc.UG Brenna

Noc Kupały czy Noc Świętojańska?

Noc Kupały, znana również jako Święto Kupały, Kupalnocka lub Sobótka to jedno z najstarszych i najbardziej barwnych świąt ludowych obchodzonych w Europie Środkowej wśród Słowian Wschodnich. Zwana też „słowiańskimi Walentynkami”. To wyjątkowe wydarzenie, odbywało się w najkrótszą noc roku, czyli w okresie przesilenia letniego – z 21 na 22 czerwca lub 20 na 21 czerwca (w lata przestępne). Przesilenie letnie w tym roku wypada 21 czerwca o godzinie 16.58. Po nim następuje najkrótsza noc w roku.

Obrzędy związane z Nocą Kupały mają głębokie korzenie w wierzeniach pogańskich i symbolizują przejście ze świata ciemności do światła, to okazja do oddania hołdu słońcu i oczyszczenia się z negatywnej energii. Dokonywano tego poprzez skoki nad ogniskiem lub kąpiele wśród ziół leczniczych, rozpalanie ognisk, skakanie przez nie, plectenie i puszczanie wianków na wodę, obmywanie się w niej oraz poszukiwanie kwiatu paproci. W ten dzień dozwolona była swoboda obyczajowa i nikt nie patrzył źle na niepoślubionych idących tylko we dwoje w ciemny las w poszukiwaniu „kwiatu paproci”.

„Wieczór owego dnia – i noc – według starodawnych wierzeń ludowych pełne były dziwów. Podczas nich bowiem ogień, woda i zioła nabierały nadzwyczajnych czy wręcz cudownych własności, a wszelkie duchy oraz czarownice były niezwykle aktywne”, podaje na kartach swych „Dorocznych zwyczajów i obrzędów na Śląsku Cieszyńskim” Jan Szymik.

Z obrzędami pogańskimi związane było plectenie przez panny wianków z siedmiu ziół oraz puszczanie ich na wodę z zapaloną świeczką pośrodku. Następnie wianki z wody wyławiali kawalerowie. Wierzono, że wianek panny, który nie zatonął i został wyłowiony przez kawalera najpewniej szybko wyjdzie za żonę, najprawdopodobniej za niego właśnie.

Z biegiem czasu, po przyjęciu chrześcijaństwa pogański obrzęd musiał zostać zastąpiony przez taki, który byłby dopasowany do nowej religii. Tak pojawiła się Noc Świętego Jana, czy też Noc Świętojańska obchodzona w nocy z 23 na 24 czerwca. Z biegiem czasu oba święta połączyły się w świadomości ludzi w jedno.

Jakie imprezy związane ze świętem na Śląsku Cieszyńskim?

Brenna:

Noc świętojańska w Brennej - 24.06.2023, czyli ostatnia sobota czerwca w Gminie Brenna od wielu lat wiąże się z obchodami Nocy Świętojańskiej. Tak będzie i w tym roku: po nabożeństwie i poświęceniu ognia zebrani będą bawić się w amfiteatrze. [Zobacz szczegóły](#)

Warsztaty Wianków Świętojańskich – 24.06.2023 Będzie można dowiedzieć się dlaczego w Brennej nie rzucono wianków na wodę? A kto poraz pierwszy pokazał miejscowym góralom tę słowiańską tradycję? Co w takim razie z nimi robiono? Jakie rośliny, zioła mogły się w nim znaleźć, a jakich nie wolno było dodawać? [Szczegóły](#)

Spacer Świętojański z botanikiem - 25.06.2023 - Spacer Świętojański z Tomaszem Beczałą - mieszkańcem Śląska Cieszyńskiego, członkiem Stowarzyszenia Górecki Klub Przyrodniczy, doktorem botaniki, przyrodnikiem,

pedagogiem, regionalistą, a nade wszystko pasjonatem. [Więcej](#)

Wisła:

Świętojańska Wrzawa – 24-25.06.2023 - na imprezy zapraszają wspólnie Przysłop Pod Baranią Górą Schronisko Górskie PTTK oraz Schronisko „Soszów” [Szczegóły](#)

Wiślańskie Wianki – 23.06.2023 - impreza w Parku Kopczyńskiego z pleceniem wianków i występami kapeli regionalnych, a także opowieść ciotki Księżnikowej o Nocy Świętojańskiej, przejście nad rzekę i puszczanie wianków. [Szczegóły](#)

Skoczów

XXXIV CROSS ŚWIĘTOJAŃSKI w Skoczowie – zawody biegowe. [Więcej](#)

Ogniska Świętojańskie - 24.06.2023 - rozpalenie ognisk na Wzgórzu Kaplicówka. Śpiewanie piosenek z udziałem Kapeli Góralskiej Wisła. [Szczegóły](#)

Zebrzydowice

WIANKI – impreza odbędzie się 1-2 lipca br. W programie m.in. korowód wiankowy, wodowanie wianków, pokaz sztucznych ogni, festiwal piosenki dziecięcej oraz koncerty. [Szczegóły](#)

red.